

Jaarstukken 2022

Gemeente
Hengelo

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Gemeente Hengelo is ambitieus en er zijn veel maatschappelijke opgaven voor de gemeente. Bij de uitvoering daarvan lopen we risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis waardoor de uitvoering of realisatie van doelen in gevaar komt. Er is bijvoorbeeld kans op financiële, bestuurlijke of juridische schade. Risicomanagement is het continue proces om risico's in kaart te brengen, te wegen en zodanig te beheersen dat meer zekerheid bestaat dat doelen worden gerealiseerd.

De gemeente Hengelo heeft een integraal risicomanagementbeleid. Integraal risicomanagement is een brede invulling van risicomanagement, waarbij niet alleen de (wettelijke) kaders worden gevolgd, maar het risicobewustzijn breed wordt gestimuleerd. Risicomanagement is immers geen afzonderlijke activiteit, maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen. Het beleid risicomanagement en weerstandsvermogen is geactualiseerd en vastgesteld in 2023.

Om vast te stellen dat wij voldoende in staat zijn risico's op te vangen, maken we een inschatting van het zogenaamde *benodigde weerstandsvermogen*.

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de gezondheid van de financiële positie op langere termijn van de gemeente.

Om het benodigde weerstandsvermogen te berekenen is een goede risico-inventarisatie nodig met een inschatting van het gevolg, de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact. Daarnaast is een kansberekening nodig, omdat het niet waarschijnlijk is dat meerdere risico's zich op eenzelfde moment én in volle omvang zullen voordoen. Deze kansberekening voeren we uit met de zogenaamde Monte Carlo-analyse.

Risico's kunnen zich incidenteel voordoen, zoals eenmalige negatieve exploitatieresultaten. Deze risico's worden gedekt uit zogenoemde incidentele weerstandscapaciteit d.w.z. de algemene reserve 'sec' en de post onvoorzien incidenteel.

Wanneer de financiële impact van risico's een structureel karakter heeft, is de algemene reserve als dekkingsmiddel niet toegestaan. Dan zal de structurele weerstandscapaciteit moeten worden aangesproken. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit uit hoofde van de overige heffingen.

6.2.1 Beleidsnotities

Titel	Raadsbesluit
Beleidsnota Integraal Risicomanagement Weerstandsvermogen 2018-2022	2271956
Beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027	3527899

Op 1 februari 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met de geactualiseerde beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027. In de actualisatie zijn de kaders rond het weerstandsvermogen gelijkgetrokken aan de afspraken die hierover in de Kadernota 2022-2025 zijn gemaakt.

Daarnaast zijn er een aantal belangrijke wijzigingen gedaan over de werkwijze. Zo worden bijvoorbeeld risico's vanaf de Beleidsbegroting 2024-2027 geïnventariseerd langs de lijnen van de beleidsprogramma's. De risico's worden per programma onderzocht. Daarmee laten we de thematische benadering uit de beleidsnota 2018-2022 los.

In deze huidige paragraaf rapporteren we de risico's over 2022 nog op thema (gelijk aan de Beleidsbegroting 2022-2025 opgenomen).

6.2.2 Doelen

Bereiken?	Doen?
We overzien de consequenties van onze keuzes en zetten daar gericht actie op, zodat we onze doelstellingen bereiken	In het beleid risicomanagement spreken we over integraal risicomanagement. Dit heeft als gevolg dat niet alleen de (wettelijke) kaders worden gevolgd, maar het risicobewustzijn breed wordt gestimuleerd in alle lagen van de organisatie. Risicomanagement is geen afzonderlijke activiteit, maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen. In 2022 is het format voor het raadsadvies aangepast, hierin is een onderdeel 'kanttekeningen' opgenomen. Hiermee worden de risico's bij raadsvoorstellen meer zichtbaar. Om een integraal beeld te krijgen van de risico's, worden risico's tijdens de risico identificatie vanuit verschillende invalshoeken in kaart gebracht. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar risico's met financiële impact, maar ook risico's zonder direct financiële impact, zoals imago-, fraude-, juridisch-, en bestuurlijke risico's. Het uitgangspunt is dat de bewustwording van de risico's en het beheersen daarvan doorlopend aandacht heeft. In 2022 hebben we gewerkt aan verdere bewustwording van de functie en meerwaarde van integraal risicomanagement. De risico's voor de hoofdthema's en grote projecten inventariseren we volgens deze methode. Concreet gaat het dan om de risico's op het gebied van: - Sociaal Domein - Inkoop en aanbesteden - Omgevingswet - Grondexploitatie - Gegevensbescherming (AVG) - Duurzaamheid - Organisatie (juridisch, personeel, informatie, veiligheid) - Binnenstad - Hart van Zuid - Corona In 2022 zijn de risico's van bovenstaande 10 thema's in beeld gebracht. Deze 10 thema's worden periodiek geactualiseerd en waar nodig gewijzigd.

6.2.3 Indicatoren

De indicatoren zijn opgesteld conform het risicomanagement beleid dat in 2023 is vastgesteld.

Indicator	Waarde
Begrotingssaldo (* € 1.000)	De meerjarenbegroting is minimaal financieel sluitend. <i>Stand van zaken</i> Het verloop van het meerjarenperspectief in de primitieve Beleidsbegroting 2023-2026 toont een begrotingssaldo van: 2023: 0 2024: 3.595 2025: 8.915 2026: 1.557
Kaders weerstandsmorgen	Op 1 februari 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met de geactualiseerde beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027. In de actualisatie zijn de kaders rond het weerstandsvermogen gelijkgetrokken aan de afspraken die hierover in de Kadernota 2022-2025 zijn gemaakt.
Incidentele weerstandscapaciteit (* € 1.000)	

	Op basis van de beleidsnota beschouwen we als incidentele weerstandscapaciteit: - de vrij aanwendbare reserves d.w.z. de algemene reserve 'sec' - de post onvoorzien incidenteel
	<i>Stand van zaken</i> De incidentele weerstandscapaciteit is ultimo 2022: - vrij aanwendbare reserve = algemene reserve 'sec' : 53.379 - post onvoorzien incidenteel: 122
Structurele weerstands-capaciteit	Op basis van de beleidsnota is de structurele weerstandscapaciteit de onbenutte belastingcapaciteit. <i>Stand van zaken</i> De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin (eigenaar) in de gemeente Hengelo bedraagt € 780. Het landelijk gemiddelde is € 904. Voor 2022 is de benutte belastingcapaciteit dus 86,3% van het landelijk gemiddelde. Als we de onbenutte belastingcapaciteit van 13,7%, zijnde € 124 vermenigvuldigen met het aantal huishoudens, bijna 38.200, komen we uit op een onbenutte belastingcapaciteit van afgerond € 4.735.000.
Benodigde weerstands-capaciteit (* € 1.000)	Het benodigde weerstandsvermogen bepalen we door de geïdentificeerde risico's uit te drukken in euro's. Omdat de kans dat alle risico's zich tegelijkertijd voordoen zeer beperkt is, passen we een zogenaamde Monte Carlo-analyse toe. Bij deze techniek wordt het optreden van de verschillende risico's in diverse scenario's vele malen gesimuleerd. Door deze methode hebben we een beeld van het benodigde weerstandsvermogen in vrijwel alle denkbare scenario's. <i>Stand van zaken</i> Alle risico's zijn opgenomen in ons risicomanagement systeem Naris. In dit systeem wordt er de Monte Carlo-analyse (zekerheidspercentage 90%) uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de benodigde weerstandscapaciteit € 20.067 is.
Weerstands-vermogen (* € 1.000)	We streven ernaar dat de minimale hoogte van de algemene reserve 50% van het benodigde weerstandsvermogen is. Op basis van de kaderstelling bestaat het beschikbaar weerstandsvermogen uit de algemene reserve 'sec', onvoorzien incidenteel en de onbenutte belastingcapaciteit. Het beschikbaar weerstandsvermogen was eind 2022 € 58.236 (53.379 + 122 + 4.735(structureel)) en neemt af tot € 48.798 eind 2026. De afname is met name het gevolg van de inzet van de algemene reserve voor het ingroepad en het transformatiebudget sociaal domein. De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten of tegenvallende inkomsten te kunnen dekken. De weerstandscapaciteit (weerstandsratio) eind 2022 berekenen we als volgt: $\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$ Uit deze berekening volgt een ratio. Om te bepalen of het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is, bekijken we in welke waarderingscategorie de ratio valt. We hanteren de waarderingscategorieën zoals hieronder weergegeven: <i>Klasse - Ratio- Betekenis</i> - A - > 2,0 - Uitstekend - B - 1,4 tot 2,0 - Ruim voldoende - C - 1,0 tot 1,4 - Voldoende - D - 0,8 tot 1,0 - Matig - E - 0,6 tot 0,8 - Onvoldoende - F - < 0,6 - Ruim onvoldoende <i>Stand van zaken</i> De beschikbare weerstandscapaciteit is € 58.236 De benodigde weerstandscapaciteit is € 20.067 Eind 2022 is het ratio weerstandsvermogen 2,9. Dit is uitstekend volgens onze eigen beleidsnorm. In vergelijking met de Beleidsbegroting 2023-2026 is dit ratio verbeterd van 2,1 naar nu 2,9. Dit heeft met name te maken met de storting van het resultaat van de 2e Beleidsrapportage 2022 (bijna € 7,7 miljoen) in de algemene reserve. Ten opzichte van de Beleidsbegroting 2023-2026 is de benodigde weerstandscapaciteit nu zo'n € 1,5 miljoen lager.

6.2.4 Overzicht belangrijkste risico's

Thema	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg
Grondexploitatie	Projecten kunnen niet worden uitgegeven door de stikstofproblematiek / PFAS. Impact en consequenties naar aanleiding van het DIDAM-arrest.	Inkomsten kunnen dalen/uitgesteld worden en/of kosten worden hoger door de problematiek. Ontwikkelingen lopen vertraging op.
Grondexploitatie	De in de grondexploitatie gehanteerde uitgangspunten (uitgiftetempo, grondprijzen, rente en inflatie) vallen in de praktijk negatiever uit dan begroot en de gevolgen daarvan kunnen financieel niet binnen de grondexploitaties worden opgevangen.	Extra verliesvoorziening voor grondexploitaties vormen.
Sociaal Domein	De grootste risico in het sociaal domein zijn tekorten vanwege onvoldoende compensatie vanuit het rijk. Daarnaast zetten we nu in op de transformatie, hierin zit het risico dat de interventies onvoldoende effectief zijn om de kosten bij te sturen.	Er moeten aanvullende financiële maatregelen genomen worden. Dit kan consequenties hebben voor de kwaliteit /aanbod van zorg. (afschaling).
Hart van Zuid	Onvoldoende voortgang in het ontwikkelingsgebied. Niet voldoen aan de voorwaarden voor de woningbouwimpuls.	werkgelegenheid/aantrekkelijkheid gebied.Terugbetalen ontvangen subsidie.
Binnenstad	Economische ontwikkelingen zorgen ervoor dat de leegstand in de binnenstad zal toenemen.	Onaantrekkelijke binnenstad, daling werkgelegenheid.
AVG en informatieveiligheid	Door hogere rentes, regulering (huur)sector en economische ontwikkelingen minder investeerders voor projecten. De kans bestaat dat de gemeente niet voldoet aan de wetgeving omtrent de privacywet. De gemeente wordt getroffen door een hack aanval.	Vertraging van ontwikkelingen Datalekken, boetes, imagoschade doordat de gemeente Hengelo negatief in het nieuws komt.
Omgevingswet	De doelstellingen in het programmaplan worden niet gerealiseerd. Vertraging in de uitvoering van de omgevingswet (o.a. door uitstel) zorgt voor extra kosten die onvoldoende worden gecompenseerd.	Continuïteit systemen, processen en organisatie komen in het gedrang met hoge kosten om weer op te starten. Omgevingswet/visie niet operationeel, ICT niet gereed, geen optimale leefomgeving.
Duurzaamheid	De gemeente behaalt de doelstellingen m.b.t. duurzaamheid niet. Risico dat inwoners en organisaties onvoldoende energiebesparende maatregelen kunnen treffen.	Duurzaamheidsprojecten gaan niet door, milieu. Energiearmoede, schuldenproblematiek
Contractering en zakelijk partnerschap	Risico's vanwege onvoldoende zakelijkheid, account- en/of contractmanagement in samenwerkingen of bij grote leveranciers en subsidies.	Financiële benadeling, risico's tot het niet behalen van doelstellingen.
Organisatie	Tekort aan (specialistische) medewerkers door krapte op de arbeidsmarkt en nieuwe taken.	Hogere kosten door inhuur van personeel of vertraging of kwaliteitsafname in uitvoering.

In de tabel staan de belangrijkste risico's die van invloed zijn op het weerstandsvermogen zoals voor het jaar 2022 zijn geïdentificeerd. Daarbij zijn de risico's voor het weerstandsvermogen opnieuw geactualiseerd. Dat betekent dat er een aantal risico's staan die gedurende het jaar lager is geworden, waarop we terugkijken en er staan risico's bij die zijn opgekomen.

Ten aanzien van Grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf 'grondbeleid'. Het risico met de meeste impact hierop is nieuwe regelgeving over stikstof en poly- en perfluoroalkylstof (PFAS). We zien een nieuw risico als gevolg van het DIDAM-arrest, deze is nog niet concreet maar we monitoren de ontwikkelingen.

Binnen het sociaal domein blijft de compensatie aan de inkomstenkant vanuit het Rijk de grootste onzekere factor. Waar we eerder uitgingen van toekomstig extra inkomsten voor Jeugdzorg vanuit de onderzoeken van onder meer AEF, heeft het Rijk aangegeven dat er rijksmaatregelen komen die uiteindelijk moeten leiden tot minder gemeentelijke uitgaven (Hervormingsagenda Jeugd). Deze is er echter nog altijd niet. Wij werken wel verder aan onze eigen maatregelen in onze eigen invloedssfeer. Het meten van effectiviteit van de maatregelen in Hengelo in het sociaal domein is een belangrijk aandachtspunt bij de uitvoering van het transformatieplan. Onvoldoende effectiviteit van de interventies blijft namelijk een risico.

Het risico op wachtlijsten voor ondersteuning is toegenomen vanwege personeelstekort in de gehele zorgsector. We zien daarnaast een risico op hogere investeringskosten voor de uitvoering van onze wettelijke taak en het

toekomstbestendig en duurzaam maken van onderwijshuisvesting bij het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. En als laatste het risico dat het budget van schuldhulpverlening onvoldoende is om alle inwoners te ondersteunen die vanwege inflatie en hoge energiekosten in de problemen komen.

Hart van Zuid is een gebied in ontwikkeling. Het gebied bestaat uit diverse deelprojecten die elke hun eigen specifieke risico's en uitdagingen hebben. Op onderdelen zien we een positieve ontwikkeling van het gebied. Zo is o.a. van Wijnen gestart met verdere ontwikkelingen. Punt van zorgen zijn de ontwikkelingen in de markt. We zien dat ontwikkelaars op de rem trappen bij ontwikkelingen. Dit kan tot vertraging leiden in de gewenste ontwikkeling. Dit kan als gevolg hebben dat we niet kunnen voldoen aan de voorwaarden die zijn gesteld aan de woningbouw impuls. Er lopen (landelijke) gesprekken om de subsidievoorwaarden te versoepelen.

De herinrichting van het marktplein in de binnenstad is nagenoeg gereed. Daarnaast zien we door marktomstandigheden, (gestegen rente, toenemende onzekerheid, gestegen bouwkosten) dat ontwikkelaars afhaken of op de rem trappen. Dit leidt tot vertraging van onder ander het V&D pand en de horecawand. De gewenste positieve kwaliteitsimpuls laten hierdoor langer op zich wachten. Daarnaast zien we binnen het project Lange wemen risico's waarvoor continue aandacht noodzakelijk is.

De gemeente Hengelo wordt mede door digitalisering en hybride werken steeds afhankelijker van de kwaliteit van haar IT-omgeving en informatieveiligheid. Hierdoor is het risicoprofiel op dit onderdeel toegenomen. Hackers liggen op de loer. De impact van een hack of uitvallen van ICT systemen is groot. De dienstverlening van Hengelo (ook Oldenzaal, Haaksbergen en verbonden partijen) is in grote mate afhankelijk van de IT-omgeving. Het risico bestaat dat enkele uren, dagen of zelf weken er geen toegang is tot de gemeente digitale omgeving. Dit met financiële, bestuurlijke en maatschappelijke gevolgen. Hengelo investeert continu in de verbetering van haar IT-omgeving en informatieveiligheid.

Afgelopen jaar hebben we grote stappen gezet met betrekking tot de komst van de Omgevingswet. Om de kans van slagen zo groot mogelijk te maken moeten er nog een aantal acties worden uitgevoerd. Waarbij we deels afhankelijk zijn van derde partijen. De belangrijkste risico's zijn de aansluiting op de DSO, het landelijke systeem. En het verminderen van inkomsten uit leges. Dat komt doordat toezichthoudende taken niet langer bij de gemeente liggen en doordat er meer algemene regels komen waardoor het aantal vergunningsplichtige activiteiten verminderen.

Duurzaamheid is een belangrijk thema nu en in de toekomst. Het risico dat we hierbij zien is dat de lokale of (inter)nationale doelstellingen bijvoorbeeld de energietransitie niet of onvoldoende behaald worden. We zien het risico op onvoldoende draagvlak voor besluiten ten aanzien van de energietransitie, maar ook het risico op onvoldoende financiering vanuit het rijk. Gezien de maatschappelijke belangen en de ambitieuze doelstellingen is het risicoprofiel op dit onderdeel toegenomen.

Het risico Energiearmoede is toegenomen in 2022. Hengelo kent regelingen voor inwoners en organisaties die met te hoge energiekosten te maken krijgen. Het is een risico dat de verduurzaming van huisvesting voor doelgroepen of organisaties niet te bekostigen is of te lang duurt, waardoor energiearmoede een langdurig risico is.

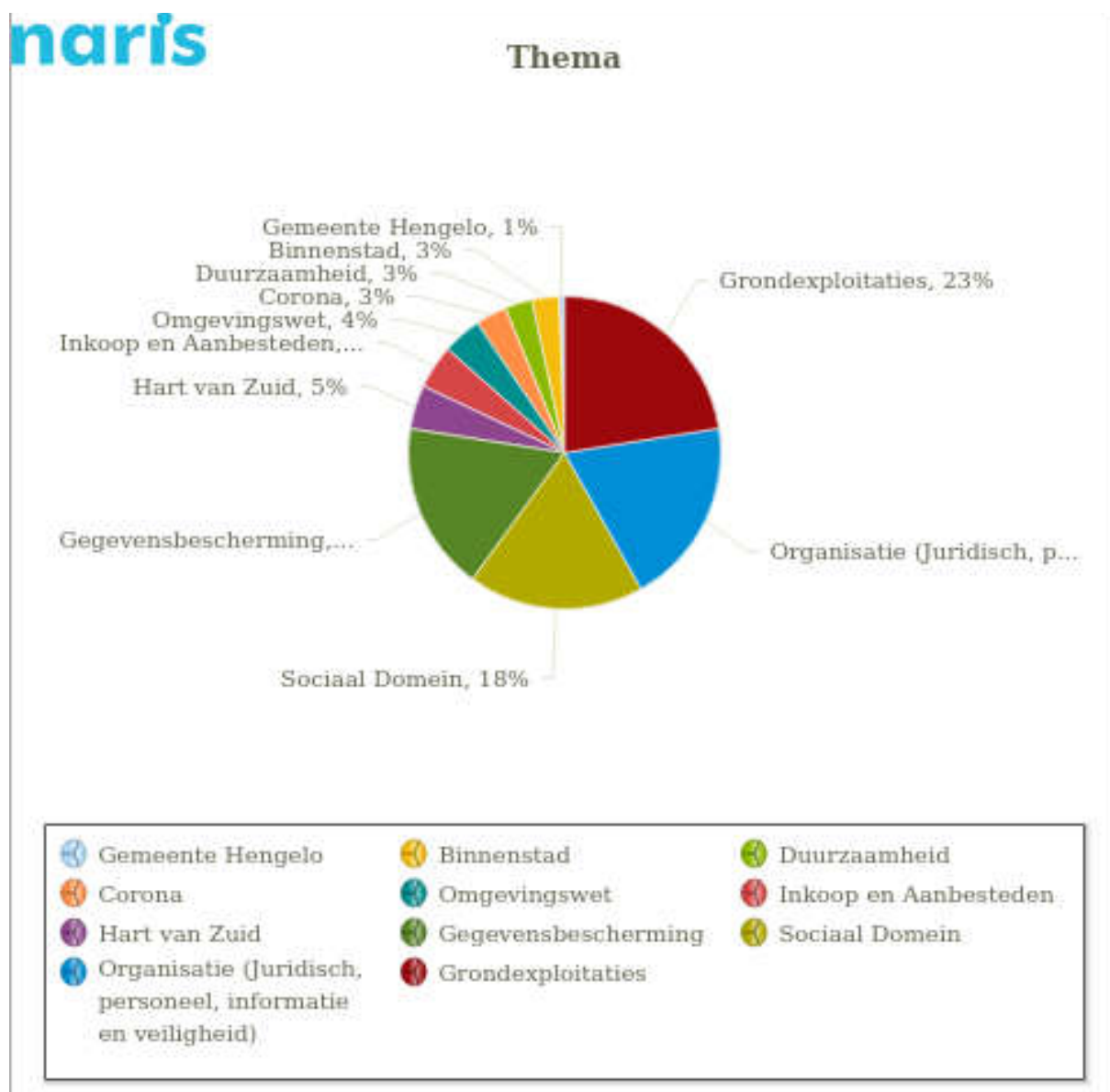
Het risico met betrekking tot het niet volgen van de wettelijke eisen EU aanbesteden bij inkoop is afgenomen afgelopen jaren. We hebben de weg vooruit ingeslagen. Wel zien we in het proces van inkoop mogelijkheden tot verbetering. Het verbeterpotentieel zit voornamelijk in het zakelijk partnerschap en contractmanagement vanuit de gemeente. Dat zien we niet alleen terug bij inkoop, maar ook bij verstrekte subsidies en samenwerkingsverbanden. Het risico is dat we hierbij de overeengekomen doelstellingen onvoldoende monitoren en niet tijdig bijsturen. Waardoor we niet krijgen waarvoor we betaald hebben.

In de organisatie zien we een risico vanwege de krapte op de arbeidsmarkt in combinatie tot een toenemend aantal taken bij de gemeente. We zien dat vacatures moeilijker in te vullen zijn en dat de uitvoeringscapaciteit onder druk staat bij het uitvoeren van taken. Dat heeft effect op de inhuurkosten, maar ook op vertraging bij de uitvoering van projecten en kan ten kosten gaan van kwaliteit bij uitvoering van nieuwe taken.

In 2020 heeft de Gemeente Haaksbergen besloten om de Business Case 'versterken bedrijfsvoering' verder uit te werken. In 2021 is duidelijk geworden dat de Gemeente Haaksbergen en Hengelo alleen op het gebied van ICT dienstverlening gaan samenwerken. Per 2022 wordt de ICT dienstverlening van Haaksbergen verzorgd door Hengelo. Het is onderdeel geworden van de reguliere bedrijfsvoering en wordt daarom niet meer als apart thema benoemd in de risicoparagraaf.

In 2020 is Corona als 'thema' toegevoegd waarbij het risicoprofiel is bepaald. In de loop van 2021 zijn we steeds meer te weten gekomen over corona en de mogelijke gevolgen. In 2022 zijn er geen nieuwe maatregelen meer geweest die risico's met zich meebrachten. Omdat we meer inzicht hebben gekregen in de gevolgen van corona is het merendeel van de risico's verwerkt in de begroting, daarmee vervalt het thema als vast onderdeel voor het risicomanagement en weerstandsvermogen.

Onderstaande cirkeldiagram geeft de verdeling van de risico's per thema weer.

6.2.5 Kengetallen

De volgende kengetallen worden door alle gemeenten gepubliceerd. Met deze kengetallen kan inzicht worden verkregen in de financiële positie van de gemeente.

- In de eerst afbeelding wordt de juiste interpretatie van de kengetallen getoond.
- Na de afzonderlijke beoordeling van de kengetallen volgt een grafisch overzicht van het verloop van deze kengetallen over de laatste 3 jaren
- Daarna volgt een korte beschouwing van de algemene financiële positie.

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Kengetal	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
Netto schuldquote	156,5%	143,9%	123,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd	68,4%	66,1%	49,3%

De netto schuldquote geeft de verhouding aan tussen schuld en baten. Het wordt berekend door de netto schulden (schulden -/- vorderingen/middelen) te delen door de totale baten vóór reservemutaties. Het kengetal beoogt een indicatie te geven van de druk van de kapitaallasten op de exploitatie. De VNG adviseert om boven de 130% schulden af te bouwen. In 2022 zakt de netto schuldquote onder het signaalniveau, ondanks onze afnemende maar nog steeds omvangrijke leenportefeuille bij woningcorporatie Welbions. De oorzaak ligt in onze goede liquiditeitspositie, mede door positieve jaarresultaten, waardoor lenen al 2 jaren achtereen niet nodig is gebleken.

Het tweede kengetal corrigeert voor aan derden (woningbouw en instellingen) doorverstrekte leningen. Omdat wij de lokale woningcorporatie Welbions financieren en hiervoor leningen hebben aangetrokken, is de netto schuldquote hoger dan gemeenten die dit niet doen. De veel lagere gecorrigeerde netto schuldquote geeft veel beter aan dat wij een zeer aanvaardbare leningportefeuille hebben met acceptabele rentelasten.

2. Solvabiliteitsratio

Kengetal	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
Solvabiliteitsratio	13,3%	13,4%	16,3%

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen (de reserves) en het balanstotaal. Een groot aandeel eigen vermogen betekent veel mogelijkheden om risico's op te vangen, en meer mogelijkheden om toekomstige investeringen te financieren. Een laag percentage daarentegen betekent veel vreemd vermogen en dus ook daarbij behorende financieringslasten. VNG en provincie hanteert als signaleringswaarde 20% (minimaal gewenst eigen vermogen). De ratio verbetert van 13,3% eind 2021 naar 16,3% eind 2022. Dit is het gevolg van aflossing van geldleningen, zowel eigen financiering als Welbions financiering, terwijl er geen nieuwe leningen zijn aangetrokken. Als we hier corrigeren voor de leningen i.v.m. Welbions komen we boven de signaalwaarde uit met 24%.

3. Grondexploitatie

Kengetal	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
Grondexploitatie	18,9%	16,4%	13,5%

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de boekwaarde van de grond en de totale baten vóór reservemutaties. Een hoog percentage wordt als kwetsbaar gezien. De boekwaarde moet immers worden terugverdiend. Dit kengetal is signalerend, maar geeft naar onze mening geen inzicht in de risico's van grondexploitaties. De jaarlijkse herzieningen en de voorzichtigheid die wordt betracht bij het voorspellen van resultaten zijn veelzeggender. Zie hiervoor de paragraaf grondbeleid. De signaalgrens is maximaal 20%. Een aantal jaren geleden zaten we hier boven. Nu is ook aan dit kengetal te zien, dat boekwaardes afnemen en risico's verminderen.

4. Structurele exploitatieruimte (nog onderhanden)

Kengetal	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
Structurele exploitatieruimte	2,4%	0,9%	4,3%

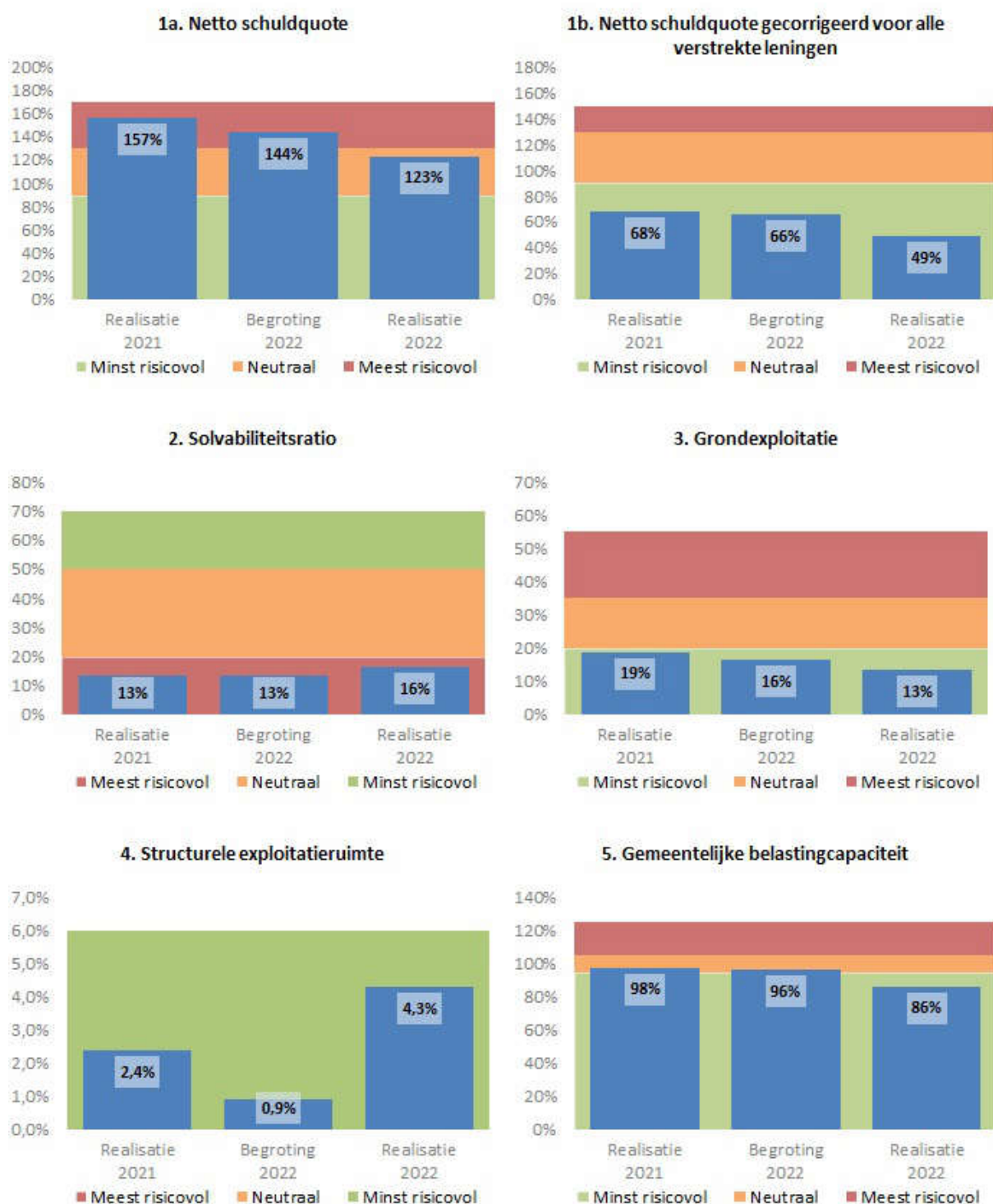
In het totale rekeningsaldo is geen rekening gehouden met het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Om de structurele exploitatieruimte te bepalen worden de totale lasten en baten verminderd met de incidentele lasten en baten.

5. Belastingcapaciteit

Kengetal	jaarverslag 2021	begroting 2022	jaarstukken 2022
Belastingcapaciteit	93,5%	96,2%	86,3%

Met dit kengetal wordt de hoogte van de lokale lastendruk vergeleken met het landelijk gemiddelde. Tussen de 95 en 105% wordt als "neutraal" geduid. Een lager percentage geeft aan dat er meer ruimte is om belastingen te verhogen tot het gemiddelde niveau in Nederland. Met 86,3% is er (hypothetisch) 13,7% ruimte ten opzichte van het Nederlands gemiddelde, € 124 per huishouden en ca € 4,7 miljoen aan te verhogen baten. De forse verruiming is uitsluitend te verklaren door de grote toename van de landelijke belastingdruk.

De kengetallen in vergelijking met de begroting en voorafgaand jaar

De **financiële** positie van de gemeente

Wij hebben een stijgende, maar relatief lage eigen vermogenspositie van 16,3% van het balanstotaal. Dat is lager dan de signaleringswaarde van VNG en provincie, die op 20% is gesteld. De vermogensverhouding is ontstaan, doordat we in het (nabije) verleden hebben besloten om taken uit te voeren en investeringen te doen, waarvoor we hebben moeten lenen. Investeren trekt altijd een wissel op de toekomst. Lasten worden naar de toekomst verschoven. Dit betekent, dat relatief veel van onze inkomsten ingezet moeten worden om renteverplichtingen af te dekken. Daardoor wordt de

ruimte om baten in te zetten voor nieuwe doelen beperkter. We begroten wel zodanig, dat we aan onze verplichtingen kunnen blijven voldoen.

Wij zorgen er voor, dat het eigen vermogen in balans blijft met de risico's die wij lopen. In dat kader is ons standpunt, dat het eigen vermogen voldoende buffer biedt voor de onderkende risico's. We voldoen niet aan de gemiddelde richtlijn, maar wel aan de vermogenspositie volgens eigen beleidsrichtlijn, die weergegeven wordt in de weerstandscapaciteit.

De solvabiliteit wordt negatief beïnvloed door de financiering van de woningbouwcorporatie. Hierdoor staan er meer financiële activa op de balans en meer vreemd vermogen waarmee activa zijn gefinancierd. Solvabiliteit kijkt alleen naar de verhouding eigen en vreemd vermogen. Indien de woningbouwfinanciering buiten beschouwing wordt gelaten zou de solvabiliteit 24% bedragen en boven de signaalwaarde uit komen.

Voor het versterken van het eigen vermogen gelden als mogelijkheden:

- investeringen beperken, waardoor minder financieringslasten en beter resultaat
- bezittingen verkopen en de opbrengst aan het eigen vermogen toevoegen
- jaarlijks een positief begrotingsresultaat creëren en het overschot aan de reserve toevoegen.

Dit staat op gespannen voet met het willen besteden van middelen aan nieuwe activiteiten.

De financiële positie is ook altijd te bezien in het licht van de toekomstige verwachte resultaten. Als de toekomst goed voorspelbaar is, is de financiële positie met meer voldoende zekerheid te beoordelen. We zitten nu in een tijd, waarin inflatie en looneisen veel harder toenemen dan we de lange tijd gewend waren. We zullen gaan zien dat dit een forse wissel gaat trekken op onze volgende meerjarenbegroting. De al dan niet te geven compensatie van het rijk voor deze lastenverhogingen en het zogenaamde ravijn vanaf 2027 maken gemeenten eveneens voorzichtig in het uitwerken van grote kostbare plannen.